

שלישה שאכלו פרק שביעי ברכות

מח.

עין משפט גזר מצוה

לאסווי קטן פורח. שאין מדקדקין צו אס צל כלל שנים או לאו. ומה
 הן שנים י"ג שנים ויום אחד: טללה. גג (א): מקניה. מן שלו מקטנותו:
 בולין. דלעת. ואית דגרסי מקטפיה וקטף הוא שרף האילן כלומר
 משעה שהוא חונט ויוצא מתוך השרף ניכר אס יהיה טוב: ואיסו פנר.

רבי זירא שהיה קובל (א) ומתחרט על
 שלא שאל על השעה סבר דילמא
 רובא דמונכר ספיר צעינן ליה לכול דגן
 ואי צעי מנייה שעה לא היה ממיר:
ינאי מלכא. ממלכי צית משמונאי היה
 והרג חמני ישראל שצלו לפסלו מן
 ההכונה במסכת קידושין (דף טו.א):
סלסלה ותרוממך. ספייה דקרא
 תכדך כי תמצקנה: היכי צנדין.
 ולא נהניתי אומר נצרך שאכל ינאי
 וחציריו משלו צתמיה: **שמעון בן שטח**
דעצה. שצירק להוליאס יתי חוצתם
 שצילי כוס אחד שמה: לגרמיה הוא
דעצה. אין אדם מודה לו: **עד שיאכל**
כוס דגן. ומכי אכל כזית דגן מיהא
 מפיק אף על גב דכזית דגן שיעורא
 דרצנן הוא כדלמך צפרק מי שמתו
 (גמ' דף טז.ב): מיעור כיון דמחייב מדרבנן
 מחייב בדבר קרינן ציה ומוציא צרים
 יתי חוצתן. וא"ת צקטן שהגיע לחינוך
 הא לא אמר הכי *הוא אפי' מדרבנן
 לא מחייב דעליה דלצוה הוא
 דרמי לתוכיה. ובעל ה"ג פסק דוקא
 דאכלו אינהו כזית או כזינה דכוותיה
 אכלו אכלו ושצעו לא מפיק ואי
 אפשר להעמידה דהא ינאי וחציריו
 אכלו ושצעו ואפקיניהו שמעון בן
 שטח ואע"ג דלגרמיה הוא דעצה
 טעמא משום דלא אכל כזית דגן
 הא אכל כזית דגן הכי נמי:
 וצצת

תורה אור השלם

1. סלסלה ותרוממך
 הכפדך כי תמצקנה
 משל ד ח

הגהות הב"ח
 (א) גב' לא שנה שעה (והיא)
 מירמ וצ"ר ש"י גוסס ורי:
 (ב) שם כזית דגן וכדתיא
 רש"י אומר עלה דהויס:
 (ג) רש"י דיה טללה גב
 הסי' וזלתי מ"ה בוצין
 דלעת מקיה וכו' מקטנותו
 ואית דגרסי: (ד) ד"ה וזלתי
 וכו' שהיה קובל צ"ב נהא
 שהיה גוסס בגמלא שעה
 ורי לא יקיימיה ל' איהו
 מילי על שאל שאל אמו
 וזלתי להא דצ"ב פ' א"ב:
 (ה) תוס' ד"ה וזלתי וכו'
 כלומר קטן פורח דמונכר:
 (ו) גב' אמר ר' יודי במה
 זמנן אכלת:

תחבקה אמר לה קא חזית דלא מקבל מרות יהבו ליה
 היכי אברוך ברוך שאכל ינאי וחציריו משלו שתייה לההוא כסא יהבו ליה
 כסא אחרינא וברוך א"ר אבא בריה דרבי חייה בר אבא (א"ר יוחנן) שמעון
 בן שטח (א) דעבד לגרמיה הוא דעבד דהכי אמר ר' חייה בר אבא אר"י לעולם
 אינו מוציא את הרבים ידי חובתן עד שיאכל כזית דגן (ב) מיתבי רשב"ג. אומר
 עלה הרסים עמהם האפילו לא טבל עמהם אלא בציר ולא אכל עמהם אלא
 גרוגרת אחת מצמרף אצמרופי מצמרף אבל להוציא את הרבים ידי חובתן עד
 שיאכל כזית דגן איתמר נמי אמר רב חנא בר יהודה משמיה דרבא אפי' לא
 טבל

דמונה טעות הוא דכי היכי דלמך אטו ארון גצרה הוא ה"ג אטו חומש גצרה הוא ועוד
 הוא דלא חזינן צשום דוכתא דמהני אלא בעודא דעצור השנה כשעלין בעציה צפרקי דרבי אליעזר (פ"ח)
 דקאמר צשלה מעצבין את
 השנה ר' אליעזר אומר צשעה ואס נממעטו מציאין ספר תורה ועושין עגולה וכו' ואין חומר
 שם שיהא הקטן אוחז הס"ת והסם נמי
 לא קאמר אלא ספר תורה העשוי בגליון אכל חומשין שלנו לא ומיהו קאמר צירושלמי א"ר יוסא (א)
 זמנין אכלית עם ר' חלפתא אצב ועם ר'
 חנינא צר סרסי חצירי ולא זמנין עלואי עד שהצאתי שמי שערות ומסס משמע דלהצטרף
 לזמון לא עבדין עובדא עד שיצא שמי שערות
 הא לתפלה עבדי ומתוך צירושלמי זה פ' ר"י דאין עושין קטן סניף לעשרה לא לתפלה
 ולא לצרכת המזון וגם היה אומר ר"י שגם רבינו תם
 עצמו לא היה נוהג לעשות כן לעשות קטן סניף לעשרה ולא עשה מעשה והלכך
 אפי' חומש צידו לא לתפלה קטן
 לצדו גם חומש צידו לא לתפלה ומיהו (א) קטן פורח ויודע לני מצרכין משמע
 שצרכין עליו גם צשלה צבריימא וליכא מאן דפליג וזה לשון
 רבינו שפוסק מסקנא דמלתא אין עושין קטן סניף לעשרה לזמון ולתפלה
 ולשלה עד שיצא שמי שערות כעובדא דר' יוסי צרבי חלפתא
 צירושלמי והא דאמרין צירושלמי קטן וס"ת עושין אותו סניף אומר ר"י דגרס
 התם קטן לנ"ס"ת כלומר סניף לקריאת התורה קאמר
 ודוקא התם כדתיא בגמילה (פ"ג דף ג.ב). דקטן עולה למנין צשעה
 קאמר אפי' קטן אפי' אשה אי לא היה משום
 צבור צבור אכל לשאר דברים לא ופסי' אס אשכחן צשום דוכתא דקטן
 [וחומש מצטרף] אפי' לתפלה היינו דוקא העשוי בגליון אכל חומשין
 שלנו לא ופסי' ר"ת חומש אינו מועיל כלל ציד קטן אכל תמיד לא
 כדקאמר גצי עובדא דר' אליעזר ור"ת פ' דהיהא
 דירושלמי דרבי יוסי צר' חלפתא דוקא צשלה מיידי: **אב"י**
 ורבא הוו יתבי וכו'. ואס תאמר היכי דמי אי הוו קטנים פורחים
 מאי צרותא הוה צוה שהצטו כלפי מעלה אלא צריך לומר דהאי לאו
 לאמוני עלייהו קא מנסי להו כי היו קטנים טובא אלא לנסותיהו
 קא עבדי שהיה צהם צינה: **תשעה** שאבדו דגן ואחד ירק מצטרפין.
 והכי הלכתא שאכל ירק או שמה כוס יין מצטרף
 ואפילו נצרך שאכלו ויוליין לומר שהרי שמה בכלל אכילה ויש
 שרוצים לומר דהיינו דוקא לזמון עשרה אכל לשלה לא מצטרפי
 דהרי לעיל נמי מחמירין טפי צצירוף צשעה מעשרה ומיהו צירושלמי
 תני שנים שאלו פת ואחד ירק זמנין וכן פסק ר"י צתוספתו והשר
 מקוץ מפרש דאין הלכה כאותה דירושלמי חזא שהרי מסיק
 עלה התם מתי' כרצן שמעון בן גמליאל כלומר רצנן פליגי דהא
 מצטרפי ואין הלכה כירושלמי ועוד דא"כ קשה דרבי אדר' יוחנן
 דהכא א"ר יוחנן דלעולם אינו מוציא עד שיאכל כזית דגן הא
 מצטרף אפי' אפי' לא טעם אלא שמה כעובדא דר"ש בן שטח
 וצירושלמי קא"ר יוחנן לעולם אין זמנין אפי' אפי' אשה אי לא היה משום
 א" מצטרף אלא ש"מ כאן לעשרה וצירושלמי איירי צזמון
 שלשה ולהשלים לעשרה אפי' איכא שנים ושלה שמתו מצטרפין
 ושמה בכלל אכילה ולא קפדין אלא ארובא דמינכר: **עד**
 שיאבד בוית דגן. משמע שאס אכל כזית דגן שיכול להוציא
 אף אחרים שאכלו על השבע ומינה והכי כזית אינו חייב
 אלא מדרבנן והכי אתי דרצנן ופטר דאורייתא דהא אמרינן
 צפרק מי שמתו (גמ' דף טז.ב) צצת דלמי ששמתו
 וזניו מצרכים לו ולא מצי לאוקומי [הא] דשרו לקטן שיכול
 להוציא אציו אלא צצתא אציו אלא צצתא אציו אלא צצתא אציו
 ופטר אציו שאינו חייב אלא מדרבנן הא אס אכל אציו כדי
 צשעה אינו יכול לפטרו ופרש"י דמחויב דרצנן מחויב קרינן
 ציה אכל קטן

דמונה טעות הוא דכי היכי דלמך אטו ארון גצרה הוא ה"ג אטו חומש גצרה הוא ועוד

הוא דלא חזינן צשום דוכתא דמהני אלא בעודא דעצור השנה כשעלין בעציה צפרקי דרבי אליעזר (פ"ח)
 דקאמר צשלה מעצבין את
 השנה ר' אליעזר אומר צשעה ואס נממעטו מציאין ספר תורה ועושין עגולה וכו' ואין חומר
 שם שיהא הקטן אוחז הס"ת והסם נמי
 לא קאמר אלא ספר תורה העשוי בגליון אכל חומשין שלנו לא ומיהו קאמר צירושלמי א"ר יוסא (א)
 זמנין אכלית עם ר' חלפתא אצב ועם ר'
 חנינא צר סרסי חצירי ולא זמנין עלואי עד שהצאתי שמי שערות ומסס משמע דלהצטרף
 לזמון לא עבדין עובדא עד שיצא שמי שערות
 הא לתפלה עבדי ומתוך צירושלמי זה פ' ר"י דאין עושין קטן סניף לעשרה לא לתפלה
 ולא לצרכת המזון וגם היה אומר ר"י שגם רבינו תם
 עצמו לא היה נוהג לעשות כן לעשות קטן סניף לעשרה ולא עשה מעשה והלכך
 אפי' חומש צידו לא לתפלה קטן
 לצדו גם חומש צידו לא לתפלה ומיהו (א) קטן פורח ויודע לני מצרכין משמע
 שצרכין עליו גם צשלה צבריימא וליכא מאן דפליג וזה לשון
 רבינו שפוסק מסקנא דמלתא אין עושין קטן סניף לעשרה לזמון ולתפלה
 ולשלה עד שיצא שמי שערות כעובדא דר' יוסי צרבי חלפתא
 צירושלמי והא דאמרין צירושלמי קטן וס"ת עושין אותו סניף אומר ר"י דגרס
 התם קטן לנ"ס"ת כלומר סניף לקריאת התורה קאמר
 ודוקא התם כדתיא בגמילה (פ"ג דף ג.ב). דקטן עולה למנין צשעה
 קאמר אפי' קטן אפי' אשה אי לא היה משום
 צבור צבור אכל לשאר דברים לא ופסי' אס אשכחן צשום דוכתא דקטן
 [וחומש מצטרף] אפי' לתפלה היינו דוקא העשוי בגליון אכל חומשין
 שלנו לא ופסי' ר"ת חומש אינו מועיל כלל ציד קטן אכל תמיד לא
 כדקאמר גצי עובדא דר' אליעזר ור"ת פ' דהיהא
 דירושלמי דרבי יוסי צר' חלפתא דוקא צשלה מיידי: **אב"י**
 ורבא הוו יתבי וכו'. ואס תאמר היכי דמי אי הוו קטנים פורחים
 מאי צרותא הוה צוה שהצטו כלפי מעלה אלא צריך לומר דהאי לאו
 לאמוני עלייהו קא מנסי להו כי היו קטנים טובא אלא לנסותיהו
 קא עבדי שהיה צהם צינה: **תשעה** שאבדו דגן ואחד ירק מצטרפין.
 והכי הלכתא שאכל ירק או שמה כוס יין מצטרף
 ואפילו נצרך שאכלו ויוליין לומר שהרי שמה בכלל אכילה ויש
 שרוצים לומר דהיינו דוקא לזמון עשרה אכל לשלה לא מצטרפי
 דהרי לעיל נמי מחמירין טפי צצירוף צשעה מעשרה ומיהו צירושלמי
 תני שנים שאלו פת ואחד ירק זמנין וכן פסק ר"י צתוספתו והשר
 מקוץ מפרש דאין הלכה כאותה דירושלמי חזא שהרי מסיק
 עלה התם מתי' כרצן שמעון בן גמליאל כלומר רצנן פליגי דהא
 מצטרפי ואין הלכה כירושלמי ועוד דא"כ קשה דרבי אדר' יוחנן
 דהכא א"ר יוחנן דלעולם אינו מוציא עד שיאכל כזית דגן הא
 מצטרף אפי' אפי' לא טעם אלא שמה כעובדא דר"ש בן שטח
 וצירושלמי קא"ר יוחנן לעולם אין זמנין אפי' אפי' אשה אי לא היה משום
 א" מצטרף אלא ש"מ כאן לעשרה וצירושלמי איירי צזמון
 שלשה ולהשלים לעשרה אפי' איכא שנים ושלה שמתו מצטרפין
 ושמה בכלל אכילה ולא קפדין אלא ארובא דמינכר: **עד**
 שיאבד בוית דגן. משמע שאס אכל כזית דגן שיכול להוציא
 אף אחרים שאכלו על השבע ומינה והכי כזית אינו חייב
 אלא מדרבנן והכי אתי דרצנן ופטר דאורייתא דהא אמרינן
 צפרק מי שמתו (גמ' דף טז.ב) צצת דלמי ששמתו
 וזניו מצרכים לו ולא מצי לאוקומי [הא] דשרו לקטן שיכול
 להוציא אציו אלא צצתא אציו אלא צצתא אציו אלא צצתא אציו
 ופטר אציו שאינו חייב אלא מדרבנן הא אס אכל אציו כדי
 צשעה אינו יכול לפטרו ופרש"י דמחויב דרצנן מחויב קרינן
 ציה אכל קטן

דרמפיש באותו המעשה ק"צ מצאו להם פתח היה לו לומר פלגא מרדכי כלומר תורתו והוראתו וזה צד החירוף שלו וכבר שאלו המלך בשביל הדבר הזה והחזיר לו תשובה בזה כדאמרין (שם)
 למלכתא אמר ליה אפליתי כי אמר ליה לא אפליתי כי את מן מונך ונאן מן אורייתא דתמיב (קמח' ז) כי בצל החמכה בצל הספי:

ולית הלכתא ככלל הני שמעתתא אלא בי הא קמן היודע. משמע
 דקאי נמי ארצני יוחנן ולא נהירא שהרי אין דרך הגמרא
 שכותב דברי אמוראים והצרייתא שהציא ראה לדברי ר' יוחנן צלא
 שום טעם וי"ל דקאי אקטן פורח כלומר קטן פורח (א) זמנין עליו היינו
 דוקא היודע לני מצרכין ותרומייהו
 צעינן ולפירושיו י"ל דלא מיימי
 עובדא דאצ"י ורצא לענין אמוני
 עלייהו אלא לפרש מהו קטן היודע
 לני מצרכין דמסתמא לא פורחים הוו
 דאס כן מהו צרומייהו אס יודעים
 לני מצרכין ורצה נמי דעבד היינו
 להראות שיש צהם צינה והס קטנים
 ולא זמנין עלייהו. ואומר ר"ת
 אף על פי דלית הלכתא ככלל הני
 שמעתתא מיהו הלכה כרצ"ל דלמך
 קטן ממש עושין אותו סניף לעשרה
 והכא דצעינן פורח ויודע היינו דוקא
 צשלה ולית הלכתא ככלל הני
 שמעתתא לא קאי ארצ"ל ודיקא נמי
 שהרי מפסיק הגמרא צינתיים צזאמו
 מעשה [דר' אליעזר] דלעולם יפסיס
 אדס ומתלא כותמיה אלא קאי אהני
 שמעתתא דצתת מניא כותמיה דישעה
 כגון תשעה וזרזן וצצת ושנים ותשעה
 נראין צערה ושנים מתחדים קטן
 פורח אע"ג דתנא צרייתא הכי לצתוי
 פורח ועמידנה רב נחמן צציו יודע
 לני מצרכין והיינו נמי כרצ"ל דלמך
 לעיל קטן אין זמנין עליו פ"י מוטל
 צעריסא עד שידע לני מצרכין אכל
 עושין אותו סניף לעשרה פ"י לצרכת
 המזון והי"א לתפלה דצחא לא פליגי רב
 נחמן דכי צעי יודע אף פורח כדמי'
 ה"מ לזמון שלשה אכל לסניף מודה
 לרצ"ל דסניף לעשרה והי"א לתפלה
 דקטן מצטרף ודיקא נמי דצריך עלה
 ממעשה דר' אליעזר שהיה לתפלה
 לרצ"ל דמיידי צצמ"ו ומיהו מיינה
 דצ"ר (פ' א"ב) קאמר עלה דרצ"ל
 הדא הוא דתימא לצרכת המזון אכל
 לתפלה לא ויהי אומר ר"ת דאין
 הלכה כן לפי שחולק על הגמרא שלנו
 דודאי רצ"ל לענין תפלה נמי קאמר
 מדצריך מעובדא דר' אליעזר דמיידי
 צתפלה. ויש מצרפין קטן לתפלה
 רק שיהא חומש צידו ואומר ר"ת

לאותו קטן פורח. ולית הלכתא ככלל הני שמעתתא אלא בי הא קמן היודע.

משמע דקאי נמי ארצני יוחנן ולא נהירא שהרי אין דרך הגמרא
 שכותב דברי אמוראים והצרייתא שהציא ראה לדברי ר' יוחנן צלא
 שום טעם וי"ל דקאי אקטן פורח כלומר קטן פורח (א) זמנין עליו היינו
 דוקא היודע לני מצרכין ותרומייהו
 צעינן ולפירושיו י"ל דלא מיימי
 עובדא דאצ"י ורצא לענין אמוני
 עלייהו אלא לפרש מהו קטן היודע
 לני מצרכין דמסתמא לא פורחים הוו
 דאס כן מהו צרומייהו אס יודעים
 לני מצרכין ורצה נמי דעבד היינו
 להראות שיש צהם צינה והס קטנים
 ולא זמנין עלייהו. ואומר ר"ת
 אף על פי דלית הלכתא ככלל הני
 שמעתתא מיהו הלכה כרצ"ל דלמך
 קטן ממש עושין אותו סניף לעשרה
 והכא דצעינן פורח ויודע היינו דוקא
 צשלה ולית הלכתא ככלל הני
 שמעתתא לא קאי ארצ"ל ודיקא נמי
 שהרי מפסיק הגמרא צינתיים צזאמו
 מעשה [דר' אליעזר] דלעולם יפסיס
 אדס ומתלא כותמיה אלא קאי אהני
 שמעתתא דצתת מניא כותמיה דישעה
 כגון תשעה וזרזן וצצת ושנים ותשעה
 נראין צערה ושנים מתחדים קטן
 פורח אע"ג דתנא צרייתא הכי לצתוי
 פורח ועמידנה רב נחמן צציו יודע
 לני מצרכין והיינו נמי כרצ"ל דלמך
 לעיל קטן אין זמנין עליו פ"י מוטל
 צעריסא עד שידע לני מצרכין אכל
 עושין אותו סניף לעשרה פ"י לצרכת
 המזון והי"א לתפלה דצחא לא פליגי רב
 נחמן דכי צעי יודע אף פורח כדמי'
 ה"מ לזמון שלשה אכל לסניף מודה
 לרצ"ל דסניף לעשרה והי"א לתפלה
 דקטן מצטרף ודיקא נמי דצריך עלה
 ממעשה דר' אליעזר שהיה לתפלה
 לרצ"ל דמיידי צצמ"ו ומיהו מיינה
 דצ"ר (פ' א"ב) קאמר עלה דרצ"ל
 הדא הוא דתימא לצרכת המזון אכל
 לתפלה לא ויהי אומר ר"ת דאין
 הלכה כן לפי שחולק על הגמרא שלנו
 דודאי רצ"ל לענין תפלה נמי קאמר
 מדצריך מעובדא דר' אליעזר דמיידי
 צתפלה. ויש מצרפין קטן לתפלה
 רק שיהא חומש צידו ואומר ר"ת

למי מצרכין והיינו נמי כרצ"ל דלמך לעיל קטן אין זמנין עליו פ"י מוטל

צעריסא עד שידע לני מצרכין אכל עושין אותו סניף לעשרה פ"י לצרכת
 המזון והי"א לתפלה דצחא לא פליגי רב
 נחמן דכי צעי יודע אף פורח כדמי'
 ה"מ לזמון שלשה אכל לסניף מודה
 לרצ"ל דסניף לעשרה והי"א לתפלה
 דקטן מצטרף ודיקא נמי דצריך עלה
 ממעשה דר' אליעזר שהיה לתפלה
 לרצ"ל דמיידי צצמ"ו ומיהו מיינה
 דצ"ר (פ' א"ב) קאמר עלה דרצ"ל
 הדא הוא דתימא לצרכת המזון אכל
 לתפלה לא ויהי אומר ר"ת דאין
 הלכה כן לפי שחולק על הגמרא שלנו
 דודאי רצ"ל לענין תפלה נמי קאמר
 מדצריך מעובדא דר' אליעזר דמיידי
 צתפלה. ויש מצרפין קטן לתפלה
 רק שיהא חומש צידו ואומר ר"ת

רק שיהא חומש צידו ואומר ר"ת

עוד דלא חזינן צשום דוכתא דמהני אלא בעודא דעצור השנה כשעלין בעציה צפרקי דרבי אליעזר (פ"ח)
 דקאמר צשלה מעצבין את
 השנה ר' אליעזר אומר צשעה ואס נממעטו מציאין ספר תורה ועושין עגולה וכו' ואין חומר
 שם שיהא הקטן אוחז הס"ת והסם נמי
 לא קאמר אלא ספר תורה העשוי בגליון אכל חומשין שלנו לא ומיהו קאמר צירושלמי א"ר יוסא (א)
 זמנין אכלית עם ר' חלפתא אצב ועם ר'
 חנינא צר סרסי חצירי ולא זמנין עלואי עד שהצאתי שמי שערות ומסס משמע דלהצטרף
 לזמון לא עבדין עובדא עד שיצא שמי שערות
 הא לתפלה עבדי ומתוך צירושלמי זה פ' ר"י דאין עושין קטן סניף לעשרה לא לתפלה
 ולא לצרכת המזון וגם היה אומר ר"י שגם רבינו תם
 עצמו לא היה נוהג לעשות כן לעשות קטן סניף לעשרה ולא עשה מעשה והלכך
 אפי' חומש צידו לא לתפלה קטן
 לצדו גם חומש צידו לא לתפלה ומיהו (א) קטן פורח ויודע לני מצרכין משמע
 שצרכין עליו גם צשלה צבריימא וליכא מאן דפליג וזה לשון
 רבינו שפוסק מסקנא דמלתא אין עושין קטן סניף לעשרה לזמון ולתפלה
 ולשלה עד שיצא שמי שערות כעובדא דר' יוסי צרבי חלפתא
 צירושלמי והא דאמרין צירושלמי קטן וס"ת עושין אותו סניף אומר ר"י דגרס
 התם קטן לנ"ס"ת כלומר סניף לקריאת התורה קאמר
 ודוקא התם כדתיא בגמילה (פ"ג דף ג.ב). דקטן עולה למנין צשעה
 קאמר אפי' קטן אפי' אשה אי לא היה משום
 צבור צבור אכל לשאר דברים לא ופסי' אס אשכחן צשום דוכתא דקטן
 [וחומש מצטרף] אפי' לתפלה היינו דוקא העשוי בגליון אכל חומשין
 שלנו לא ופסי' ר"ת חומש אינו מועיל כלל ציד קטן אכל תמיד לא
 כדקאמר גצי עובדא דר' אליעזר ור"ת פ' דהיהא
 דירושלמי דרבי יוסי צר' חלפתא דוקא צשלה מיידי: **אב"י**
 ורבא הוו יתבי וכו'. ואס תאמר היכי דמי אי הוו קטנים פורחים
 מאי צרותא הוה צוה שהצטו כלפי מעלה אלא צריך לומר דהאי לאו
 לאמוני עלייהו קא מנסי להו כי היו קטנים טובא אלא לנסותיהו
 קא עבדי שהיה צהם צינה: **תשעה** שאבדו דגן ואחד ירק מצטרפין.
 והכי הלכתא שאכל ירק או שמה כוס יין מצטרף
 ואפילו נצרך שאכלו ויוליין לומר שהרי שמה בכלל אכילה ויש
 שרוצים לומר דהיינו דוקא לזמון עשרה אכל לשלה לא מצטרפי
 דהרי לעיל נמי מחמירין טפי צצירוף צשעה מעשרה ומיהו צירושלמי
 תני שנים שאלו פת ואחד ירק זמנין וכן פסק ר"י צתוספתו והשר
 מקוץ מפרש דאין הלכה כאותה דירושלמי חזא שהרי מסיק
 עלה התם מתי' כרצן שמעון בן גמליאל כלומר רצנן פליגי דהא
 מצטרפי ואין הלכה כירושלמי ועוד דא"כ קשה דרבי אדר' יוחנן
 דהכא א"ר יוחנן דלעולם אינו מוציא עד שיאכל כזית דגן הא
 מצטרף אפי' אפי' לא טעם אלא שמה כעובדא דר"ש בן שטח
 וצירושלמי קא"ר יוחנן לעולם אין זמנין אפי' אפי' אשה אי לא היה משום
 א" מצטרף אלא ש"מ כאן לעשרה וצירושלמי איירי צזמון
 שלשה ולהשלים לעשרה אפי' איכא שנים ושלה שמתו מצטרפין
 ושמה בכלל אכילה ולא קפדין אלא ארובא דמינכר: **עד**
 שיאבד בוית דגן. משמע שאס אכל כזית דגן שיכול להוציא
 אף אחרים שאכלו על השבע ומינה והכי כזית אינו חייב
 אלא מדרבנן והכי אתי דרצנן ופטר דאורייתא דהא אמרינן
 צפרק מי שמתו (גמ' דף טז.ב) צצת דלמי ששמתו
 וזניו מצרכים לו ולא מצי לאוקומי [הא] דשרו לקטן שיכול
 להוציא אציו אלא צצתא אציו אלא צצתא אציו אלא צצתא אציו
 ופטר אציו שאינו חייב אלא מדרבנן הא אס אכל אציו כדי
 צשעה אינו יכול לפטרו ופרש"י דמחויב דרצנן מחויב קרינן
 ציה אכל קטן

דרמפיש באותו המעשה ק"צ מצאו להם פתח היה לו לומר פלגא מרדכי כלומר תורתו והוראתו וזה צד החירוף שלו וכבר שאלו המלך בשביל הדבר הזה והחזיר לו תשובה בזה כדאמרין (שם)
 למלכתא אמר ליה אפליתי כי אמר ליה לא אפליתי כי את מן מונך ונאן מן אורייתא דתמיב (קמח' ז) כי בצל החמכה בצל הספי:

נ א מיי פ"ה מהלכות
 נבטות נלכת : סגמ עשין
 כ טושיע אר"י קט
 ס' :
 נא ב ג ד ה מיי ס' הל'
 נב סגמ טע טושיע אר"י
 ס' קא טע ט' :
 נב ו טושיע טע טע ט' :

רבינו חננאל

דאמר רב נחמן קטן היודע
 לני מצרכין ומכיל עליו.
 כגון שוכנס לכולל שלש
 עשרה שנה ולא הביא שתי
 שערות. שהוא חשוב כקטן
 אפי' שהוא גדול. אם יודע
 לני מצרכין והוא בן י"ג
 שנה זמנין עליו. פתוח
 במאן לא. דבעין תרומייהו
 יודע לני מצרכין ושהוא
 פורח תחלת גידול שערות.
 דוקא לזמון אכל בתפלה
 לא איירי. ושלש שאכלו
 ירק ושבעה דגן דהוו להו
 רובא דמינכר מצטרפין
 לנבדך לאליהו ובלבד
 שיברך מן שאכל דגן.
 [ודוקא לאצטרופי לבי
 ששרה אבל לבי תלחא אינו
 מצטרף עד שיאכל כזית
 דגן]. שמעון בן שטח
 דעבד לגרמיה הוא דעבד.
 פירוש. בירך להוציא עצמו
 ולא לינאי וחציריו שהיו
 צצירין.

רב ניסים גאון

ינאי מלכא כריך ריפתא ולא
 היה ליה איניש
 דברכי ליה אמרה ליה
 דביתוהו השתא דקטלת
 כלוחתו רבאן מאן מברך לך.
 איתא מפרשי ומיברא
 במס' קידושין בפ' האומר
 לחברו (דף י"ח) שנתגלגלה
 (ותעה) [הירעה] ע"י אלעזר
 בן פודיה וצ"י יהודה בן
 ירמיה ויהונו כל חכמי
 ישראל והיה העולם
 משתומם עד שבא שמעון
 בן שטח והחזיר את התורה
 לירושנה ובמס' סוטה בפ'
 עגלה ערופה (ד' טו) אמר'
 קטל ינאי מלכא לרבנן
 אצמיתו אחתי לשמעון בן
 שטח ואיתא נמי בפ' כל
 ישראל ש' להם חלק (דף ט"ז)
 ובתלמוד א"ר דהאי פירקא
 אמרי' ש' גירוש עלו בימי
 מצאון בן שטח ק"צ מהו
 מצאו להן פתח וק"צ לאו
 מצאו להן פתח שלח שמעון
 בן שטח לגבי ינאי מלכא
 אמר ליה אית הכא שלש
 מאות גזירין ואינון בעיין
 תשע מאה קורבנין הב לי
 פלגא מן דירך ואנא יהיב
 פלגא מן דידי שילה ליה ת"ג
 אול לישנא בישא ואמר ליה
 דלא יתב ליה מן דייליה
 כלום שפטני ינאי מלכא וכעס
 דחיל שמעון בן שטח וערק
 בתר יומין מלקין בני נשי
 דברבין מן מלכותיה דפרס
 לגבי ינאי מלכא מדאכלין
 אמרין נזירין אן דהוה הפכ
 [נח גבר כו' וכו'] ועיקרה
 דמלתא בבראשת דר'
 חושביא בפרשת וירא יעקב
 כי יר שבר בצצרים דקשיא
 הא דאיתא בגמ' דידן כי
 אפשר שבתן זה המעשה
 וזה הכנס שפבל בלבו של
 ינאי המלך על ר' שמעון בן
 שטח איירע זה המעשה
 הנוכח והוה שנאמר בו
 נודקה בו מנות והרגנו כל
 חכמי ישראל וכשראה
 שמעון בן שטח חשש שמא
 יאונה עליו ועיניו של
 יוחנן המעשה שהיה הלך
 ונתחבא עד שקבלה אחרת
 עליו אמנתו של מן המלך
 ואחר כן יצא מהמחבא
 ונכנס אצלו וזה ששילו לו
 מן הגזירין הב פלגא מדירך
 ואנא יהיב פלגא מדירי אמת
 היה דבריו כי כמו שפיעין
 בגדיהם וחקקם יפה עד
 שנתבררו לו שאינן קיימין
 והורה להן שפטורין הם
 מלחביא קרבן עליהם

רב ניסים גאון

ינאי מלכא כריך ריפתא ולא היה ליה איניש דברכי ליה אמרה ליה דביתוהו השתא דקטלת כלוחתו רבאן מאן מברך לך. איתא מפרשי ומיברא במס' קידושין בפ' האומר לחברו (דף י"ח) שנתגלגלה (ותעה) [הירעה] ע"י אלעזר בן פודיה וצ"י יהודה בן ירמיה ויהונו כל חכמי ישראל והיה העולם משתומם עד שבא שמעון בן שטח והחזיר את התורה לירושנה ובמס' סוטה בפ' עגלה ערופה (ד' טו) אמר' קטל ינ